

HỘI THẢO KHOA HỌC

DI SẢN VĂN HÓA PHẬT GIÁO XỨ ĐÔNG

Ngày 3 tháng 8 năm 2013, tại Trung tâm Hội nghị Thành phố Hải Phòng, hưởng ứng năm “*Du lịch Đồng bằng Sông Hồng - Hải Phòng năm 2013*”, được sự đồng ý của Thành ủy và Ủy ban nhân dân Thành phố Hải Phòng, Giáo hội Phật giáo Việt Nam Thành phố Hải Phòng phối hợp với Liên hiệp các Hội Khoa học và Kỹ thuật Thành phố Hải Phòng, Hội Khoa học Lịch sử Thành phố Hải Phòng tổ chức Hội thảo khoa học “***Di sản văn hóa Phật giáo xứ Đông***”.

Hội thảo có sự tham dự của đại diện Hội đồng Trị sự Giáo hội Phật giáo Việt Nam, Học viện Phật giáo Việt Nam tại Hà Nội, Viện Nghiên cứu Phật học Việt Nam, Giáo hội Phật giáo Thành phố Hải Phòng và một số tỉnh khu vực Miền Bắc như Quảng Ninh, Hải Dương, Bắc Ninh, Ninh Bình, Nam Định,...; một số cơ quan khoa học trung ương và địa phương như Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, Viện Nghiên cứu Tôn giáo và Viện Sử học thuộc Viện Hàn lâm Khoa học Xã hội Việt Nam, Viện Nghiên cứu Phát triển Du lịch thuộc Tổng cục Du lịch Việt Nam, Hội Khoa học Lịch sử tỉnh Hải Dương, Bảo tàng tỉnh Bắc Ninh, Hội Văn nghệ Dân gian Việt Nam tỉnh Nam Định; Thành ủy, Ủy ban nhân dân và một số ban ngành Thành phố Hải Phòng như Ban Dân vận, Mặt trận Tổ quốc, Hội Khoa học Kỹ thuật, Sở Nội vụ, v.v...

Gần 20 báo cáo tham gia hội thảo tập trung vào 3 chủ đề lớn sau đây:

Một là, lịch sử hình thành và phát triển của Phật giáo xứ Đông. Các báo cáo của chủ đề này tập trung tìm hiểu thời điểm, cách thức, địa điểm đầu tiên Phật giáo truyền vào nước ta nói chung, xứ Đông nói riêng. Đáng chú ý là, nhà địa phương học Ngô Đăng Lợi, sau khi trưng dẫn nhiều tài liệu, đã đưa ra giả thuyết xứ Đông, cụ thể là vùng Nê Lê (thị xã Đồ Sơn, thành phố Hải Phòng hiện nay), là nơi đầu tiên Phật giáo truyền vào nước ta. Theo TS. Nguyễn Quốc Tuấn, Viện trưởng Viện Nghiên cứu Tôn giáo, thành viên Chủ tọa đoàn Hội thảo, đây là một vấn đề lớn liên quan đến không chỉ lịch sử Phật giáo Việt Nam mà còn lịch sử dân tộc Việt Nam. Do vậy, vấn đề này cần được bàn thêm cho rõ hơn, với những tư liệu xác đáng hơn trong các cuộc hội thảo hay công trình nghiên cứu khác.

Hai là, bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Phật giáo xứ Đông trong thời kỳ công nghiệp hóa, hiện đại hóa đất nước và hội nhập quốc tế: cơ hội, thách thức và triển vọng. Ở chủ đề này, các báo cáo khoa học chú trọng làm rõ chủ trương, luật pháp của Đảng và Nhà nước; công sức, thành tựu của xã hội về bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Phật giáo xứ Đông trong phát triển du lịch, dịch vụ nói riêng, phát triển kinh tế xã hội nói chung. Bên cạnh đó, nội dung một số báo cáo cũng lưu ý đến việc bảo tồn và phát huy di sản văn hóa Phật giáo đang đặt ra những vấn đề cần quan tâm như: trùng tu di tích không đúng nguyên gốc, thiếu vốn đầu tư trùng tu và tôn tạo các di tích xuống cấp, việc trùng tu di tích không đúng bố cục các hạng mục công trình truyền thống, sự quá tầm của cả phía chính quyền lẫn phía Giáo hội Phật giáo Việt Nam trong quản lý, khai thác và phát huy các di sản Phật giáo trong phát triển du lịch,...

Ba là, khai thác các giá trị di sản văn hóa Phật giáo xứ Đông phục vụ cho sự phát triển bền vững du lịch khu vực Đồng bằng Sông Hồng. Các báo cáo khoa học ở chủ đề thứ ba này giới thiệu một số địa phương khu vực Đồng bằng Sông Hồng thực hiện tốt công tác khai thác các di sản văn hóa Phật giáo cho phát triển du lịch. Tuy nhiên, nhìn một cách tổng thể, công việc này còn nhiều hạn chế, còn chưa đáng kể so với các giá trị to lớn đích thực của di sản văn hóa Phật giáo trên địa bàn. Từ đó, hầu hết các báo cáo đã đưa ra một số khuyến nghị, đề

xuất cụ thể để khắc phục những hạn chế, yếu kém trong việc khai thác các giá trị di sản văn hóa Phật giáo trong phát triển du lịch khu vực Đồng bằng Sông Hồng.

Phát biểu tại cuộc hội thảo, ông Dương Trung Quốc, Phó Chủ tịch kiêm Tổng Thư ký Hội Khoa học Lịch sử Việt Nam, thành viên Chủ tọa đoàn Hội thảo, lưu tâm đến việc khai thác di sản Phật giáo như một nguồn lực với đất nước ta hiện nay không chỉ ở lĩnh vực du lịch, mà còn ở lĩnh vực giáo dục. Theo ông, nhu cầu của một bộ phận đông đảo thế hệ trẻ nước ta hiện nay được giáo dục theo tinh thần của Phật giáo. Điều này thể hiện tiêu biểu ở việc nhiều ngôi chùa trên khắp cả nước gần đây trở thành trung tâm thu hút giáo dục thế hệ trẻ. Nhà sử học này nhấn mạnh, một mặt, cuộc hội thảo được tổ chức nhằm góp phần thúc đẩy việc nhận thức sâu sắc hơn giá trị của quá khứ, trong đó có vai trò của Phật giáo Việt Nam trong lịch sử dân tộc. Nhưng mặt khác đáng quan tâm hơn là làm sao những giá trị đã từng phát huy trong quá khứ ấy đi vào đời sống hiện tại, trong bối cảnh Việt Nam hội nhập thế giới, đất nước đang đứng trước nhiều thách thức vô cùng to lớn. Nếu ý thức được như vậy, chúng ta sẽ biết khai thác có hiệu quả giá trị của quá khứ, trong đó có di sản văn hóa Phật giáo trong điều kiện đất nước hiện nay./.

Lê Gia Hân